

NY FELLES FORSKRIFT OM OPPTAK TIL UNIVERSITETER OG HØGSKOLER – HØRINGSUTTALELSE FRA HØGSKOLEN I OSLO

Innledning

Høgskolen i Oslo ser det som positivt at departementet tar sikte på at ny felles forskrift skal være fastsatt tidlig i 2007, slik at regelverket for opptak til høyere utdanning er kjent for elevene i videregående opplæring når de skal velge programfag med tanke på Vg2.

Bestemmelsene som til nå har regulert opptak til høyere utdanning, har til dels vært svært detaljerte, kompliserte og vanskelige å forholde seg til for både søkere, rådgivere i videregående skole og saksbehandlere. Høgskolen er derfor positiv til at departementet i høringsutkastet fremmer flere forslag, som bidrar til en forenkling av regelverket.

Av forenklinger vil høgskolen peke på forslaget om å fjerne fordypningspoeng og forslaget om å gå vekk fra ordningen med middelverdi i forbindelse med utregning av karakterpoeng, og å fjerne bonuspoengene.

Det er imidlertid flere områder der departementet etter høgskolens oppfatning kunne fremmet forslag som ville ført til ytterligere forenkling. Høgskolen vil nevne ordningen med primærvitnemål/førstegangsvitnemål, der høgskolen allerede i sin høringsuttalelse høsten 2005 foreslo å gå tilbake til den tidligere ungdomskvoten.

Kommentarer til de enkelte paragrafer

Kapittel 1. Virkeområde

I § 1– 1 om forskriftens virkeområde går det fram at den regulerer opptak til grunnutdanninger. Det foregår ulike opptak ved landets universiteter og høyskoler som ikke vil bli omfattet av denne forskriften. Høgskolen mener følgelig dette bør gå fram av betegnelsen på forskriften, og foreslår følgende navn på forskriften: Forskrift om opptak til grunnutdanninger ved universiteter og høyskoler.

For å unngå forveksling med gjeldende forskrift, foreslår høgskolen å sette inn virkningsdato. Denne kan enkelt fjernes når gjeldende forskrift ikke lenger er aktuell, dvs. fra årsskiftet 2008/2009.

Kapittel 2. Generell studiekompetanse

§ 2 – 1. Generell studiekompetanse

For såkalte 23/5 søkere går styret for Høgskolen i Oslo inn for alternativ 1 hvor gjeldende bestemmelse videreføres.

I høringsutkastet har departementet utelatt punktet om fagopplæring og studiekompetansefag som grunnlag for generell studiekompetanse. Fagopplæring vil også i Kunnskapsløftet normalt være basert på et fireårig opplegg, slik at disse søkerne ikke vil komme inn under punkt 1, der ordlyden tilsier treårig videregående opplæring. Etter høgskolens oppfatning vil dette føre til at denne ene søkergruppen faller utenom bestemmelsene om generell studiekompetanse.

Riktignok har høgskolen merket seg at departementet har foreslått at relevant fagbrev kan kvalifisere for opptak til ingeniørutdanninger, og at det også inviteres til forsøksordninger med tanke på opptak til andre utdanninger. Høgskolen oppfatter dette som en unntaksbestemmelse.

Høgskolen mener derfor at nåværende ordlyd om fagopplæring og studiekompetansefag fortsatt bør være med i ny felles forskrift, slik at søkergruppen med denne bakgrunnen ikke faller utenfor bestemmelsene om generell studiekompetanse. Dette vil være i samsvar med tilbudsstrukturen i Kunnskapsløftet, der muligheten for påbygging til generell studiekompetanse fra fag-/svennebrev er beholdt. Som nevnt har disse søkerne allerede fire års opplæring (to år i skole og to år i bedrift). Høgskolen vurderer det som urimelig at kravet da blir full påbygging (30 uketimer), når det etter gjeldende bestemmelser er tilstrekkelig med påbygging i studiekompetansefagene.

Omfang av fag er satt opp med det totale timetallet i timer à 60 minutter. Dette kan være kompliserende og forvirrende, fordi det trolig ikke umiddelbart er opplagt for alle aktuelle grupper at f. eks. norskkravet på 393 timer fortsatt tilsvarer 14 uketimer à 45 minutter. Det vil være lettere å forholde seg til omfanget av fag dersom noteringsformen endres, slik timetallene er notert i gjeldende forskrift. Høgskolen mener uansett det er en forutsetning at det er samsvar mellom noteringsformen for omfang av fag på vitnemål/kompetansebevis og den noteringsformen som forskriften legger opp til.

Høgskolen har merket seg at studiekompetansekravet i historie tilsvarer 5 uketimer à 45 minutter, selv om kravet til vitnemål på de studieforberedende utdanningsprogrammene tilsvarer 6 uketimer à 45 minutter. Vi antar at minimumskravet i historie for søkere etter 23-årsregelen vil være et omfang tilsvarende 5 uketimer. For å unngå misforståelser og forskjellsbehandling ønsker høgskolen at dette blir fastslått i kommentardel til den nye forskriften.

§ 2 – 2. Utenlandsk utdanning

I høringsbrevet skriver departementet at "begrepet alternativ fagplan i norsk som andrespråk inngår i begrepet norsk." Derfor går det ikke lenger fram av forskriften at det er tilstrekkelig med eksamen fra læreplan i norsk som andrespråk. For å

unngå misforståelser mener høgskolen det vil være hensiktsmessig at dette fortsatt er presisert i forskriften, eller går fram av kommentarene.

Bestemmelsene om krav til engelsk for søkere med utenlandsk utdanning går fram av kommentardelen i gjeldende forskrift (F-10-05). Krav om engelsk er heller ikke tatt med i § 2 – 2 i forslag til ny felles forskrift. Dersom departementet ikke tar med bestemmelsene om engelsk i § 2 – 2, bør dette presiseres i kommentardel.

§ 2 – 3. Opptak på grunnlag av fullført høyere utdanning

Det er foreslått flere endringer i denne paragrafen. Høgskolen er enig i forslaget om å fjerne både den tidligere nedre aldersgrensen på 25 år og kravet om to års høyere utdanning for søkere under 25 år.

For å understreke at det normalt er bestemmelsene i § 2 – 1, generell studiekompetanse, som gjelder, er det presisert at paragrafen kun gjelder søkere som er tatt opp etter unntaksbestemmelser, med en henvisning til § 3, unntak fra kravet til generell studiekompetanse. Høgskolen er betenkt over denne henvisningen, som i realiteten snevrer inn hvilke søkere som kan komme inn under § 2 – 3.

Det er mange søkere som kan tildeles generell studiekompetanse på grunnlag av høyere utdanning, uten at de nødvendigvis er tatt opp etter unntaksbestemmelsene i § 3 i høringsutkastet: Dette kan blant annet gjelde a) søkere som er tatt opp etter unntaksregler i tidligere opptaksforskrifter, b) søkere som var kvalifisert til høyere utdanning før generell studiekompetanse ble innført (1996), men som ikke fyller gjeldende krav og c) søkere med utenlandsk høyere utdanning, men som ikke oppfyller de generelle kravene i § 2 – 2. Det bør derfor komme fram på en mer nøytral måte at for søkere som har generell studiekompetanse etter § 2 – 1 eller etter tidligere tilsvarende bestemmelser, skal § 2 – 3 ikke komme til anvendelse.

Av kommentarene til høringsutkastet går det fram at departementet foreslår at det fortsatt kan gis generell studiekompetanse for søkere med to beståtte studier à 30 studiepoeng. Høgskolen mener derfor at dette også bør presiseres i den nye forskriften.

Høgskolen foreslår følgende ordlyd: "Søkere som er tatt opp til høyere utdanning på annet grunnlag enn generell studiekompetanse etter § 2 – 1 eller § 2 – 2 eller tilsvarende tidligere bestemmelser, og som har bestått en slik utdanning på minst ett år (60 studiepoeng) eller to studier som hver gir minimum 30 studiepoeng, får generell studiekompetanse. Det forutsettes at søkere med utenlandsk utdanning oppfyller kravet om norsk, jf. § 2 – 2."

Høgskolen oppfatter det som viktig å problematisere den situasjonen som oppstår, når utenlandske søkere fullfører engelskspråklige årsstudier av minimum 60 studiepoeng ved et norsk lærested. Det er viktig at krav om norskkunnskaper

for denne gruppen hjemles i forskriften, dersom de ønsker å fortsette ved norskspråklige studieprogram.

§ 2 – 4. Opptak på grunnlag av fullført fagskoleutdanning

Departementet har foreslått at fullført 2-årig fagskoleutdanning, som er godkjent etter lov av 20. juni 2003 om fagskoleutdanning, skal gi generell studiekompetanse. Det eneste fagkravet som stilles er at søkerne skal oppfylle kravet om norsk, med henvisning til § 2 – 2, utenlandsk utdanning.

I utgangspunktet er høgskolen skeptisk til at 2-årig fagskoleutdanning skal gi generell studiekompetanse uten ytterligere fagkrav, slik det her er foreslått. Fagskoleutdanning representerer mange ulike typer utdanning med til dels relativt ulikt innhold. Høgskolens vurdering er at en slik bestemmelse vil utvanne kvalifikasjonskravene til høyere utdanning. Dersom ordningen er ment å sikre studiekvalifiserte søkere, bør fagkravet være minimum norsk, engelsk og matematikk, og da med henvisning til § 2 – 1, slik at det vises til studiekompetansefagene. Fagkravene til generell studiekompetanse blir innskjerpet når innføringen av Kunnskapsløftet er gjennomført i sin helhet, etter høgskolens oppfatning et argument for forslaget om å innføre fagkrav, også for søkere med fagskoleutdanning.

I denne sammenhengen mener høgskolen det er relevant å vise til høring vedrørende endring og innføring av ny § 3 – 3 i gjeldende forskrift om opptak til universiteter og høyskoler. Der åpnes det for opptak til spesielt tilrettelagt ingeniørutdanning for søkere med relevant fagbrev. Denne bestemmelsen er eventuelt planlagt videreført i ny felles forskrift. I tillegg inviteres institusjonene til frivillige forsøksordninger som innebærer opptak til andre aktuelle studier på grunnlag av relevant fagutdanning.

Høgskolen finner det vanskelig å gå inn for at fagskoleutdanning skal gi generell studiekompetanse. Fagopplæring må være relevant for å gi opptak til bestemte studier, mens fagskoleutdanning av kortere omfang enn fagopplæringen, er foreslått å oppfylle det generelle kvalifikasjonskravet for opptak til høyere utdanning. Høgskolen har problemer med å se den faglige sammenhengen mellom disse to forslagene.

For ordens skyld vil høgskolen påpeke henvisningen til § 2 – 2, utenlandsk utdanning. Siden de godkjente fagskoleutdanningene vil være norske, mener høgskolen at forslaget ikke vil gjelde for søkere med utenlandsk utdanning, og at den riktige henvisningen bør være til § 2 – 1 Generell studiekompetanse.

Kapittel 3. Unntak fra krav om generell studiekompetanse

§ 3 – 2. Dispensasjon

Høgskolen mener det er riktig å ha bestemmelser om dispensasjon fra kravet til generell studiekompetanse. Den øvre aldersgrensen på 25 år fører imidlertid til sterke begrensninger i mulighetene for dispensasjon, som igjen rammer enkelte søkere. Departementet har tidligere påpekt at for eldre søkere kan institusjonene i stedet vurdere realkompetanse som opptaksgrunnlag.

For realkompetansesøkere er det institusjonene selv som skal vurdere hva som er nødvendige kvalifikasjoner for et studium. Høgskolens erfaring er at de som kommer inn under dispensasjonsbestemmelsene vanligvis ikke har annen kompetanse, verken yrkeserfaring, organisasjonserfaring eller lignende – og dette er uavhengig av alder. Det kan dreie seg om søkere som for eksempel på grunn av sykdom eller funksjonshemming ikke har hatt anledning til å arbeide, delta i organisasjonsarbeid eller annet som kan gi realkompetanse.

Intensjonen med realkompetansereformen var at det skulle være en alternativ vei til høyere utdanning for søkere uten formell kompetanse, ikke en dispensasjonshjemmel. Realkompetanse og dispensasjon er følgelig ment å være to ulike opptaksgrunnlag, og det kan derfor ikke forutsettes at det ene skal kunne erstatte det andre.

Høgskolen er oppmerksom på at aldersgrensen for å kunne vurdere dispensasjon er fastslått i Lov om universiteter og høyskoler. Høgskolen mener likevel det bør settes i gang tiltak med tanke på å fjerne aldersbegrensningen.

Høgskolen er enig i at presiseringen om hva godkjent dokumentasjon kan være, ikke bør stå i selve forskriften, slik det nå gjør. Samtidig er det viktig at lærestedene har en felles forståelse av hva som er gyldig dokumentasjon, siden lærestedene i det samordnete opptaket vurderer dette også på vegne av hverandre. Forslaget er derfor at presiseringen settes i kommentarene til forskriften.

§ 3 – 4. Unntak fra kravet om generell studiekompetanse til enkelte studier

Bokstav a), punkt 1

Det er foreslått at teknisk fagskole etter ordninger før rammeplan av 1998/1999 fortsatt skal kvalifisere til ingeniørutdanninger. Høgskolen slutter seg til videreføringen av denne bestemmelsen.

Kapittel 4. Spesielle opptakskrav

§ 4 – 1. Spesielle opptakskrav

Mange spesielle opptakskrav inneholder matematikk, enten alene eller i kombinasjon med andre fag. I Kunnskapsløftet er de tidligere studieretningsfagene erstattet av felles programfag med til dels nye betegnelser, slik at de spesielle opptakskravene er listet opp med de nye betegnelsene.

I § 4 – 1, 2. ledd, står det at opptaksorganet har plikt til å vurdere likeverdighet. Det er derfor ingen tvil om at søkere som har avlagt de respektive studieretningsfagene fra tidligere strukturer, oppfyller kvalifikasjonskravene. Selv om de tidligere matematikkvariantene ikke lenger tilbys, vil høghskolen ha søkere med slik bakgrunn i mange år framover. Overgangen til ny struktur i videregående opplæring kan føre til ulike vurderinger mht. faget matematikk avlagt i tidligere strukturer i videregående opplæring. Det vil derfor kreve omfattende kunnskap hos søkere, rådgivere i videregående skole og i institusjonene for å kunne bruke bestemmelsene om spesielle opptakskrav.

Høghskolen foreslår derfor at departementet benytter seg av muligheten til å gi nærmere regler om de ulike variantene i matematikk: MN, MS, MX, MY og MZ. Disse reglene kan eventuelt settes inn i kapittel 9, Overgangsregler, eller tas inn i kommentarer til ny felles forskrift.

Bokstav a, 2) Bioingeniørutdanning

Bokstav a, 4) Reseptarutdanning og tannteknikerutdanning

Høghskolen ønsker en endring når det gjelder de spesielle opptakskravene til reseptarutdanning (bachelorstudium i farmasi), slik at de samsvarer med kravene til bioingeniørutdanning. Riktignok innebærer dette en innskjerping av kravet, men det er behov for å styrke studentenes kompetanse. Dette kan gjøres ved at de har mer enn ett realfag som opptaksgrunnlag. Høghskolen har konferert med Høghskolen i Nord-Trøndelag, som understreker hvor viktig det er at studentene har kunnskaper i minimum to realfag.

Høghskolen søker med dette om at reseptarutdanning flyttes fra § 4 – 1, bokstav a, 4) til § 4 – 1, bokstav a, 2), og følgelig får samme opptakskrav som bioingeniørutdanning. For ordens skyld vil høghskolen presisere at en slik endring ikke medfører økning i det totale antall spesielle opptakskrav til helsefaglige utdanninger.

Bokstav d, 4) 3-årig ingeniørutdanning

I høringsbrevet ber departementet lærestedene spesielt å vurdere om det for søkere med 2-årig teknisk fagskole etter rammeplan av 1998/1999 er aktuelt å innføre tilleggskrav om matematikk R2 til 3-årig ingeniørutdanning. Dette er et krav som er foreslått videreført for integrert masterstudium i teknologiske fag.

I utgangspunktet stilles det samme krav til søkere til bachelorstudier i ingeniørfag og for tilsvarende masterstudier, enten de er kvalifiserte fra 3-årig videregående opplæring eller fra forkurs. Høghskolen finner det derfor uheldig å ha ulike krav til matematikk for søkere med bakgrunn fra teknisk fagskole etter rammeplan av 1998/1999. Høghskolen mener følgelig det er riktig å innføre krav om kunnskaper i matematikk R2 også for søkere til 3-årig ingeniørutdanning.

Det er tatt med en ny bestemmelse om at søkere med nyere teknisk fagskole, etter at rammeplan av 1998/1999 ble opphevet, må dokumentere kunnskaper tilsvarende det som ble oppnådd ved bestått teknisk fagskole etter den tidligere

rammeplanen. Etter at rammeplanen for teknisk fagskole ble opphevet, kan utdanningen ha høyst ulik lengde og innhold. Høgskolen slutter seg derfor til dette tillegget.

I høringsbrevet stilles det spørsmål om karakterkrav 4 i fremtiden bør innføres som et generelt krav for studier under § 4 – 1, bokstav d), Arkitektur og tekniske fag. Høgskolen i Oslo er på prinsipiell basis i mot slike karakterkrav.

Bokstav g, 1) Allmennlærerutdanning

Da det spesielle opptakskravet til allmennlærerutdanning var på høring sommeren 2004, frarådet styret ved Høgskolen i Oslo på det sterkeste at det ble innført særskilte minimumskrav til en bestemt høyere utdanning, inkludert forslaget om å sette karakterkrav i norsk og matematikk. De samlede konsekvensene av slike krav er ikke i tilstrekkelig grad utredet og vurdert.

Høgskolen ønsker ikke denne typen spesielle opptakskrav for enkeltutdanninger, selv om enkelte kan mene at kravene kan bidra til enklere gjennomføring av undervisningen og derved mindre stryk. Kvalitet i utdanningen er mer enn et opptakskrav, og høgskolen mener at utdanningsinstitusjonene selv har ansvaret for kvalitetssikring av studienes innhold og derved yrkesutøvernes kompetanse. I arbeidet for å heve kvaliteten i skolen må en først og fremst vektlegge innhold og krav i selve lærerutdanningen, og deretter satse på etter- og videreutdanning av lærere som allerede er i arbeid.

Både fordypningspoeng, realfagspoeng og bonuspoeng er inkludert i skolepoengene. Siden det nå blir foreslått å fjerne fordypningspoeng og bonuspoeng, og dessuten redusere antall realfagspoeng, vil dette påvirke kravet til 35 skolepoeng. Dette medfører i realiteten at det blir en skjerping av denne delen av det spesielle opptakskravet til allmennlærerutdanning.

Karakterkravet i matematikk gjelder studiekompetansefaget matematikk, som i nåværende struktur (Reform 94) er på 5 uketimer. Fra 2009 vil studiekompetansefaget matematikk øke til 8 uketimer, uten at karakterkravet blir endret. Høgskolen vurderer det slik at dette innebærer en innskjerping av karakterkravet i matematikk.

Det er for tidlig å trekke konklusjoner om det spesielle opptakskravet har påvirket det faglige nivået til studentene, eller om dette kravet vil påvirke yrkets status på lengre sikt.

Dersom det spesielle opptakskravet till allmennlærerutdanning blir opprettholdt, går høgskolen inn for at kravet også skal gjelde for 5-årig integrert lærerutdanning.

Kapittel 5. Opptak på visse vilkår (Betinget opptak)

§ 5 – 1. Opptak på visse vilkår

Høgskolen foreslår at overskriften endres til "Betinget opptak". Utover dette har høgskolen ingen kommentarer til dette kapitlet.

Kapittel 6. Politiattest ved opptak til høyere utdanning.

Høgskolen i Oslo har mange studier der det er krav om framleggelse av politiattest for å delta i klinisk undervisning eller praksisopplæring. Høgskolen er opptatt av at pasienter, klienter, barnehagebarn, elever og andre, i størst mulig grad sikres mot å bli utsatt for overgrep, og tror at bestemmelsene har virket preventivt i så måte.

Høgskolen mener paragrafene som omhandler politiattest vil bli mer hensiktsmessige dersom man tok utgangspunkt i generelle muligheter til å kreve politiattest for utdanninger der praksisopplæringen eller den klinisk undervisningen retter seg mot spesielt sårbare grupper. Eksempelvis har dramautdanning ved Høgskolen i Oslo praksisopplæring i grunnskolen, men er i dag ikke omfattet av forskriften. I dag utvikles stadig nye studier ved institusjonene, studier som kan ha praksisopplæring og klinisk undervisning, men som ikke faller inn under forskriften fordi studienavnet ikke er listet der.

Det kan også oppstå problemer når etablerte studier endrer navn. Høgskolen har for eksempel erfaring med at søkere som er tatt opp til bachelorstudiet i sosialt arbeid (tidligere sosionom), er blitt nektet politiattest fordi det står sosionom i forskriften.

Høgskolen imøteser innholdet i den varslede høringen vedrørende krav om politiattest for helse- og sosialpersonell.

§§ 6 – 2, 6 – 3 og 6 – 4, som omhandler hvilke utdanninger bestemmelsene om politiattest gjelder for

Annet ledd i § 4 – 9 i Universitets- og høgskoleloven, åpner for at personer som har begått grove voldsforbrytelser kan utestenges fra praksisopplæring og klinisk undervisning. Loven henviser samtidig til at regler som gjelder bestemte typer yrkesutøving, skal gjelde for studenter som deltar i tilsvarende praksisopplæring eller klinisk undervisning. Disse reglene er snevrere og inneholder kun bestemmelser knyttet til seksuelt misbruk.

De brukerne studentene møter i praksis kan være i en sårbar situasjon, og bør ikke risikere å bli utsatt for noen form for overgrep. Høgskolen mener derfor det er viktig at også personer som har begått grove voldsforbrytelser må utestenges fra praksisopplæring og klinisk undervisning. Høgskolen kan ikke se hvorfor ulike bestemmelser i straffeloven kan føre til utestengelse for utdanningene i

henholdsvis §§ 6 – 3 og 6 – 4. Høgskolen går inn for en samkjøring av bestemmelsene i § 6 – 3 og § 6 – 4.

§ 6 – 7. Egenerklæring ved opptak

Høgskolen foreslår at bestemmelsen om egenerklæring ved opptak fjernes. Erfaringen siden politiattest ble innført, er at egenerklæringen ikke har noen praktisk funksjon. Det viktige er uansett å kontrollere at alle studenter leverer politiattest ved studiestart, eller snarest mulig etter studiestart, jfr. § 6 – 6, 3. ledd. Egenerklæringen kan virke som en "sovepute" som gjør at studentene venter med å søke om politiattest.

§ 6 – 9. Følger av at politiattest ikke framlegges

Høgskolen mener at studenter som ikke framlegger politiattest, skal kunne utestenges fra studiet, ikke bare fra praksisopplæring/ klinisk undervisning, slik bestemmelsene nå er utformet. Eksempelvis kan en lærerstudent ikke delta i praksisundervisningen dersom politiattesten ikke er levert, men kan likevel delta i all annen undervisning. Siden en student som ikke leverer politiattest, aldri vil kunne oppnå fullt vitnemål, mener høgskolen det ville være mer hensiktsmessig om konsekvensen av manglende framleggelse av politiattest, var utestenging fra studiet.

Høgskolen foreslår at dersom politiattest ikke legges fram innen oppstart av første praksisperiode, må utdanningen normalt avbrytes. Dette bør ikke ha konsekvens utover det aktuelle studieåret. Søker studenten nytt opptak senere, bør studenten gis en ny sjanse til å legge fram nødvendige dokumentasjon.

Kapittel 7. Rangering av søkere ved opptak

§ 7 – 1. Generelt om rangering og kvoter

Høgskolen har merket seg at 3. ledd er endret ved at følgende setning er fjernet: " .., samt tilleggsdokumentasjon som gir tilleggspoeng." Høgskolen mener at denne setningen bør tas med i den nye forskriften, siden det i høringsutkastet er forslag om fortsatt tildeling av tilleggspoeng for realfagspoeng og for høyere utdanning, folkehøgskole eller førstegangstjeneste.

§ 7 – 2. Primærvitnemålskvote og ordinær kvote

Høgskolen mener at det er mest hensiktsmessig å gå tilbake til den tidligere ordningen med ungdomskvote. Etter høgskolens oppfatning var denne ordningen et tilstrekkelig virkemiddel for å prioritere unge søkere (19 – 21 år) uten tilleggspoeng for alder/høyere utdanning mv., uavhengig av om vitnemålet er avlagt på normert tid.

Dersom det blir kvote for førstegangsvitnemål, vil høgskolen likevel knytte noen kommentarer til de foreslåtte endringene.

I henhold til nåværende forskrift kan søkere i primærvitnemålskvoten "dokumentere generelle eller spesielle opptakskrav og fag som gir fordypningspoeng eller realfagspoeng i form av tilleggsdokumentasjon." Høgskolen mener deler av denne bestemmelsen bør videreføres, slik at spesielle opptakskrav og fag som gir realfagspoeng kan framlegges etter normert skolegang, uten at en mister tilhørighet til kvoten.

Elevene velger utdanningsprogram allerede i 10. skoleår, og på studiespesialiseringene skal de velge felles programfag i løpet av første skoleår (Vg1) på videregående skole. Det er ikke rimelig å kreve at elevene så tidlig skal ha klart for seg hvilke spesielle opptakskrav de bør sørge for å oppfylle, eller at de allerede da skal ha oversikt over bestemmelsene for realfagspoeng. Ordningen med realfagspoeng er videreført og gjort permanent som et virkemiddel for å få flere elever til å velge realfag. Dersom realfag er tatt i ettertid, vil det uansett føre til økt realfagskompetanse.

Etter høgskolens vurdering er det derfor ikke ønskelig at fag som er tatt i ettertid, for å oppfylle spesielle opptakskrav eller for å gi tilleggspoeng for realfag, skal ødelegge for tilhørighet til kvoten for førstegangsvitnemål.

Høgskolen har merket seg presiseringen, som fastslår at søkere som har oppnådd generell studiekompetanse på grunnlag av vitnemål fra yrkesfag samt fagkravene i § 2 – 1, omfattes av kvoten. Høgskolen ser imidlertid ikke sammenhengen med § 2 – 1, dersom disse søkerne ikke skal få anledning til å framlegge fagkravene som tilleggsdokumentasjon, uten at det fratar dem tilhørighet til kvoten. Kommentarene i høringsbrevet virker noe upresise mht. til dette punktet.

Dersom den såkalte TAF-ordningen videreføres, mener høgskolen at denne gruppen elever også må inngå i kvoten for førstegangsvitnemål.

Departementet har foreslått at 50 % av studieplassene skal tilbys søkere i kvote for førstegangsvitnemål, og ber høringsinstansene spesielt kommentere økningen. Høgskolen i Oslo mener at det ikke er hensiktsmessig å øke kvoten fra 40 %. Det er ønskelig at studentgruppen totalt sett er blandet, slik at de yngste studentene ikke blir for dominerende. Behovet for en sammensatt studentgruppe er særlig tydelig i forbindelse med praksisopplæring. Med mange praksisnære studier, har høgskolen sett hvor viktig det er at en betydelig andel av studentene ikke kommer tilnærmet direkte fra videregående opplæring, men tvert i mot kan bringe ulik erfaring inn i studentgruppen.

De godkjente grunnene for å bruke lenger tid enn normert (normalt 3 år) på førstegangsvitnemålet, er ikke lenger del av forskriften. For å sikre likebehandling,

mener høgskolen det er viktig at disse grunnene er nedfelt i regelverket, og oppfordrer derfor til at grunnene tas med i kommentarer til forskriften.

§ 7 – 3 Spesielle kvoter

Ved bachelorstudiet i journalistikk er det praksiskvote på 10 % for søkere med minimum et halvt års sammenhengende journalistisk praksis på fulltid. Selv om departementet har bedt om en særskilt vurdering av hvorvidt praksiskvoten er nødvendig, ser høgskolen sterke faglige argumenter for å opprettholde kvoten. Det er av betydning å få inn en gruppe studenter som har bakgrunn fra fagfeltet. Disse studentene bidrar til å berike undervisningen og sikrer et mangfold ved studiet.

Ved bachelorstudiet i journalistikk ble det fra og med opptaket i 2006 opprettet en kvote på inntil 5 studieplasser for søkere med minoritetsbakgrunn. Tilbakemeldingene allerede etter at det første opptaket er gjennomført, er at kvoten fungerer etter intensjonen og har medvirket til en mer variert studentgruppe.

Høgskolen ønsker å videreføre forkurskvoten for opptak til ingeniørutdanning. Selv om kvoten de siste årene har hatt liten praktisk betydning, mener høgskolen likevel at det er riktig å opprettholde kvoten på samme nivå som i dag (inntil 20 % av studieplassene). Mange av forkursstudentene er voksne søkere, som har avbrutt en yrkeskarriere for å gjennomføre en ingeniørutdanning. Ved ingeniørutdanninger der det er konkurranse om studieplassene, er det fortsatt viktig at denne søkergruppen gis forrang ved opptak, slik at de har en viss forutsigbarhet mht. livs- og studiesituasjon. Det er viktig å peke på at det her er snakk om en godt motivert gruppe av søkere.

Ved Høgskolen i Oslo er det 10 % regionale kvoter ved 3 av bachelorstudiene: farmasi, ortopediingeniørfag og tannteknikk. I de regionale kvotene har samiske søkere førsterett. I tråd med departementets ønske om å redusere antall kvoter til et minimum, og for å bidra til en forenkling av regelverket, foreslår høgskolen at disse regionale kvotene fjernes.

Etter høgskolens oppfatning er ordlyden i 4. ledd noe upresis. Det er ikke alle søkere som konkurrerer i kvoten for førstegangsvitnemål, slik at bestemmelsene for kvoteflyt fra spesielle kvoter til kvote for førstegangsvitnemål/ordinært opptak bør omformuleres. Høgskolen har følgende forslag: "Søkere som fyller kriteriene for opptak i en spesiell kvote, men ikke får tilbud om studieplass, konkurrerer eventuelt videre i kvote for førstegangsvitnemål og deretter i ordinær kvote."

§ 7 – 4. Poengberegning av søkere med mer enn ett grunnlag for rangering

I nåværende forskrift er det bestemmelser om at søkere med generell studiekompetanse på grunnlag av 3-årig videregående opplæring alternativt kan poengberegnes som 23/5-søkere.

I utgangspunktet har ordningen ført til merarbeid for lærestedene, fordi disse søkerne må poengberegnes på to ulike måter. Dette kompliseres av at denne søkergruppen har krav på fordypnings- og realfagspoeng, men kun dersom det lønner seg for søkerne. Disse vurderingene har vært relativt tidkrevende. Siden tildeling av fordypningspoeng er foreslått fjernet, vil deler av dette vurderingsarbeidet forsvinne. På den andre siden har høgskolen lenger fram i denne høringsuttalelsen gått inn for å fjerne 5-årskravet for 23/5-søkere. Dette vil føre til at flere søkere vil kunne poengberegnes på begge måter. Konklusjonen fra Høgskolen i Oslo blir likevel at rettferdighetsprinsippet og hensynet til søkerne her må veie tyngst, slik at vi går inn for å opprettholde denne bestemmelsen.

§ 7 – 5. Karakterpoeng for søkere med 3-årig videregående opplæring

Høgskolen støtter forslaget om å fjerne ordningen med middelvei. Ordinær gjennomsnittutregning vil føre til en betydelig forenkling i poengberegningen, noe som vil gjøre det mye lettere for søkerne selv å kunne kontrollere poengsummen sin.

I gjeldende forskrift omhandler denne paragrafen også fagopplæring. I tråd med høgskolens uttalelse til § 2 – 1, om å presisere at også fagopplæring kombinert med studiekompetansefagene kan gi generell studiekompetanse, må eventuelt bestemmelsene om karakterpoeng for søkere med fagopplæring komme inn under dette punktet. Høgskolen viser til tidligere høringsuttalelse (høsten 2005) der vi også påpekte det uheldige ved at overskriften ikke er i samsvar med ordlyden i § 2 – 1. Overskriften bør i så fall være "Karakterpoeng for søkere med 3-årig videregående opplæring og fagopplæring".

I 3. ledd finner vi denne ordlyden: "Departementet kan fastsette omregningsregler for søkere med International Baccalaureat Diploma, fransk baccalaureat og søkere med videregående opplæring fra utlandet." Høgskolen foreslår at "fransk baccalaureat" fjernes, fordi denne utdanningen fanges opp av ordlyden "...videregående opplæring fra utlandet".

§ 7 – 6. Karakterpoeng for 23/5-søkere

I 3. ledd bør begrepet "...norsk videregående opplæring" erstattes med "...norsk/nordisk videregående opplæring". Dette er i tråd med intensjonene for denne bestemmelsen og vil samsvare med praksis ved lærestedene.

Høgskolen er oppmerksom på at denne bestemmelsen er ment å sikre et minimumsantall karakterer ved utregningen av en søkers karakterpoeng. Samtidig fører regelen til at det er flere søkere som ikke kan poengberegnes. Derfor bør spesielle fagkrav fjernes fra denne

bestemmelsen. Så lenge regelen er gjort gjeldende for generelle opptakskrav, som vil gjelde for samtlige 23/5-søkere, mener høghskolen at intensjonen med å sikre et visst antall karakterer i poengberegningen, er ivarettatt.

§ 7 – 8. Tilleggspoeng for realfag

Som ledd i Regjeringens realfagsstrategi, er bestemmelsene om tildeling av realfagspoeng både videreført og gjort om til en permanent ordning.

Høghskolen sier seg enig i at den maksimale grensen for antall realfagspoeng senkes, slik at antallet er tilbake på nivået (4 poeng), som gjaldt til og med opptaket i 2005. Det er dessuten positivt at flere fag kan gi uttelling.

Høghskolen er enig i at Matematikk R2 og Fysikk 2 skal gi bedre uttelling enn øvrige realfag, enten disse er avlagt på Vg2 eller Vg3. Høghskolen stiller spørsmål ved at ikke Matematikk S2 skal gi samme uttellingen som Matematikk R2.

I 4. ledd er det en ny bestemmelse om søkere fra annen offentlig godkjent videregående opplæring. De kan få realfagspoeng under forutsetning av de i sin utdanning har fagkombinasjoner, som må anses likeverdige med de realfagene i norsk videregående opplæring, som gir rett til tilleggspoeng.

Høghskolen er usikker på hva bestemmelsen i 4. ledd medfører, men antar at det f. eks. kan dreie seg om Rudolf Steinerskoler og lignende. Høghskolen vil uansett se det som en fordel med et tillegg i dette leddet, der det fastslås at departementet kan gi nærmere regler. Det vil dessuten være av betydning at det går fram av kommentardelen til forskriften hvilke utdanninger/fag denne godkjenningen gjelder for.

5. ledd omhandler realfagspoeng for søkere med IB-diplom. Høghskolen foreslår at oppramsingen av fag fjernes, slik at punktet blir i samsvar med ordlyden i 2. ledd.

§ 7 – 10. Tilleggspoeng for alder

I forlengelsen av det som allerede er påpekt om fagopplæring kombinert med studiekompetansefagene som grunnlag for generell studiekompetanse, mener høghskolen at fagopplæring bør tas inn under denne paragrafen.

§ 7 – 11. Tilleggspoeng for høyere utdanning, ett år på folkehøghskole, siviltjeneste eller militær førstegangstjeneste

Høghskolen er positiv til å senke maksimal uttelling fra 3 til 2 tilleggspoeng, slik at den relative betydningen av disse poengene ikke blir økt. Dette har sammenheng med at både fordypningspoeng og bonuspoeng er foreslått fjernet og grensen for antall mulige realfagspoeng er foreslått senket.

Høghskolen mener at argumentasjonen for at siviltjeneste eller militær førstegangstjeneste fortsatt skal omfattes av ordningen ikke lenger står like sterkt.

Det er færre som blir kalt ut, og mange dimitteres etter bare 6 måneder. Høgskolen setter spørsmålstegn ved at førstegangstjeneste skal gi samme poengmessige uttelling, enten søkerne har vært ute i 6 måneder eller 12 måneder. Videre spør høgskolen om hvor rimelig det er at 6 måneders førstegangstjeneste skal gi samme uttelling som ett års høyere utdanning. Utover dette har høgskolen ingen kommentarer til denne paragrafen.

§ 7 – 12. Særlige tilleggspoeng i kvote

Høgskolen ser ikke at denne paragrafen er nødvendig fordi bestemmelsen om at det kan gis særlige tilleggspoeng i spesielle kvoter allerede er fastlåst i § 7 – 3, 3. ledd. Derfor foreslår høgskolen at denne paragrafen fjernes.

Kapittel 8 Nasjonal klagenemnd for opptak gjennom Samordna opptak

Høgskolen i Oslo har ingen kommentarer til dette kapitlet.

Kapittel 9. Overgangsregler

§ 9 – 1. Generell studiekompetanse etter tidligere ordninger

Under punkt a) er det fastslått at søkere som etter nåværende bestemmelser har generell studiekompetanse i Reform 94, fortsatt skal ha generell studiekompetanse. Høgskolen ser et usikkerhetsmoment mht. 23/5-søkere: Dersom 5-årskravet blir fjernet i ny felles forskrift, virker det ulogisk at dette kravet skal opprettholdes for dem som kommer inn under overgangordningen. Høgskolen ønsker derfor en avklaring og presisering på dette området.

Utover dette har høgskolen ingen kommentarer til kapittel 9.

Kommentarer til forskriften

Erfaring viser at det er av betydning å ha kommentarer til forskriften. Det finnes tilleggsbestemmelser som ikke er nedfelt i selve forskriften, f. eks. oversikt over kvoter, ulike unntaksbestemmelser og utfyllende presiseringer. I andre tilfelle er det rom for tolkninger av regelverket. Høgskolen vil derfor påpeke viktigheten av at det fortsatt utarbeides en kommentardel, slik at ulik behandling og derved uforutsigbarhet for søkerne kan unngås.

I høringsuttalelsen har høgskolen på flere steder nevnt momenter som bør inn i kommentarene til den nye forskriften, for å hindre eventuelle misforståelser og ulike tolkninger. For oversiktens skyld er de ønskede kommentarene listet opp nedenfor, med henvisning til de aktuelle paragrafene.

- Etter høgskolens oppfatning er det et riktig skritt at lærestedsnavnene er fjernet fra betegnelsene på utdanninger når institusjonene nå har fått utvidede fullmakter blant annet til å opprette nye studier. Høgskolen antar

at utdanningsnavnene er ment å være nøytrale/ fungere som typebetegnelser, uavhengig av hvilken faktisk betegnelse lærestedene gir sine studier, og at dette presiseres i kommentarene. Da kan vi unngå at det oppstår tvilstilfeller for eksempel når det gjelder spesielle opptakskrav eller ordningen med politiattest. (§ 1 – 1)

Som eksempel kan høghskolen nevne det nåværende bachelorstudiet i farmasi, tidligere reseptarutdanningen. De spesielle opptakskravene står i forskriften nevnt under den tidligere betegnelsen. Høghskolen har erfaring for at dette i enkelte sammenhenger kan misforståes.

- 23/5-søkere behøver ikke å oppfylle kravet til omfang i historie som gjelder for å få vitnemål fra studiespesialiseringer. Høghskolen ønsker en presisering om at disse søkerne er kvalifisert med 140 timer historie, tilsvarende 5 uketimer à 45 minutter. (§ 2 – 1)
- I høringsbrevet skriver departementet at begrepet norsk også omfatter begrepet "alternativ fagplan i norsk som andrespråk". Derfor går det ikke lenger fram av forskriften at det er tilstrekkelig med eksamen fra læreplan i norsk som andrespråk. For å unngå misforståelser mener høghskolen det vil være hensiktsmessig at dette fortsatt er presisert i forskriften eller går fram av kommentarene. (§ 2 – 2)
- Krav om engelsk for søkere med utenlandsk utdanning fra land utenfor Norden er ikke tatt med. Dersom departementet ikke tar med bestemmelsene om engelsk i § 2 – 2, bør dette inn under kommentarene. (§ 2 – 2)
- I høringsutkastet er følgende setning fjernet: "Dokumentasjonen kan for eksempel være attest fra lege, annet helsepersonell, pedagogisk-psykologisk tjeneste eller tilsvarende." Høghskolen er enig i at denne presiseringen ikke bør stå i selve forskriften. Samtidig er det viktig at lærestedene har en felles forståelse av hva som er gyldig dokumentasjon, siden lærestedene i det samordnete opptaket vurderer dette også på vegne av hverandre. Forslaget er derfor at dette settes inn i kommentarene til forskriften. (§ 3 – 2)
- De godkjente grunnene for å bruke lenger tid en den normerte (normalt 3 år) på å få førstegangsvitnemålet, er tatt ut av forslaget til ny forskrift. For å sikre likebehandling, mener høghskolen det er viktig at disse grunnene er nedfelt i regelverket, og oppfordrer derfor til at grunnen tas med i kommentardelen til forskriften. (§ 7 – 2)
- I reglene for realfagspoeng, er det i 4. ledd en ny bestemmelse om at søkere fra annen offentlig godkjent videregående opplæring også kan få realfagspoeng. Forutsetningen er at de i sin utdanning har fagkombinasjoner, som må anses likeverdige med de realfagene i norsk

videregående opplæring, som gir rett til tilleggspoeng. Det vil sikre likebehandling om det går fram av kommentardelen til forskriften hvilke utdanninger/fag denne godkjenningen gjelder for. (§ 7 – 8)